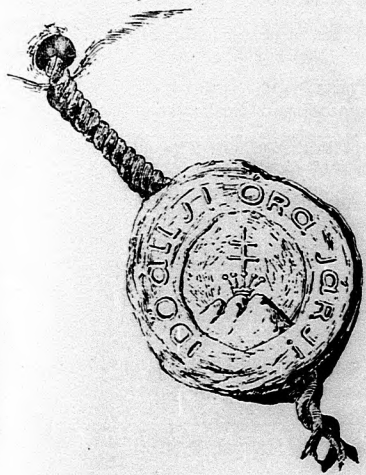

ELŐKELŐ: :VILÁG

•HETENKENT•MEGJELENŐ•FOLYÓIRAT•
•A•MAGYAR•NEMES•TÁRSASÁG•SZÁMÁRA•

ELŐKELŐ VILÁG

hetenkint (szerdán) megjelenő szépirodalmi és társadalmi folyóirat a magyar nemes társaság számára.

Előfizetési ára: Egész évre . . . 8.— Egyes szám . . . —20	Szerkeszti és kiadja: Iengyel Gizella.	Szerk. és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII. ker., István-út 40. szám.

Sport.

A bécsi lóverseny harmadik napján az esős idő dacára szép közönség verődött össze.

Az udvar részéről jelen voltak Ferencz Ferdinánd és Ottó főhercegeken kívül Teréz, Hildegarde és Mathild bajor hercegnők.

A nap meglepetéssel kezdődött, amennyiben a Stadlani díjban a „reá“s favorit Pharaonak erősebb vetélytársa: Cromwell előtt megkellett hajolnia, mely utóbbinak ez már a második győzelme.

Cromwell győzelmén kívül az 1000 méteres eladó versenyben Altesse első helyével kettős diadalt aratott.

Fölötte érdekes volt a Vinea verseny, melyben Atilla, Lili és Polonius került össze az ezuttal először debütált Sieh dich vor és Imislual és a közepes klasszisú Carma és Kartallal.

Atilla kétszeri szép győzelme dacára is a fogadó közönség inkább Lili és Polonius pártján állott.

De Atilla ezuttal sem hagyta az elsőséget elragadni s három negyed hosszal könnyen nyert Lili ellen.

A Vinea-versenyt követő handicapban 14 telivér állt a starthoz, melyek közül a fogadó közönség leginkább Gondolatot és Jablanikát favorizálta.

A verseny azonban meglepetéssel végződött, mert Tip-Top lett nyakhosszal Fille és Regent előtt a győztes.

A vert mezőnyben voltak Nickerl Doge, Álmos és Gonosz.

A nap többi számai közül még a nagy nyári akadály verseny érdemel említést melynek 42000 koronájáért 7 telivér szállt síkra.

Az értékes díj a Hableány zsákmánya lett, mely ezzel újra szaporította győzelmei számát.

A nap hősei Adams és Wilton voltak, mindkettő kétszer győzött, a még hátra lévő két síkversenyben Park és Smith ülte a nyertes lovakat, míg a zászlók közti versenyt ezuttal is a Waseler által lovagolt telivér nyerte meg.

A Stadlani-díjon 3400 korona 1600 méter. Győztes Harkányi báró Cromwellje, lovagolta Wilton.

Az eladó verseny 2400 korona, 2800 méter. Győztes Mr. Dorrry Simbach-ja, lovagolta Adams.

A Vinea-verseny 6000 korona 1200 méter. Festetich F. gróf Atillá-ja, lett a győztes, lovagolta Park.

Az Aaron-handicap 5000 korona 1300 méter, Dréher A. Tip-Top-ja lett a győztes, lovagolta Smith.

A Handikap 2000 korona 1200 méter, Taxis herczeg Ladroneja lett a győztes, lovagolta Adams.

Az eladó-verseny 2000 korona, 1000 méter, Harkányi A. báró Altesse-je lett a győztes, lovagolta Wilton.

A nagy akadály-verseny 10,000 korona, 6400 méter, Miklósfalvi ménes Hableány-a lett a győztes, lovagolta Wheelers.

A hamburgi nagy díjat a 100,000 márkát Münchhausen báró négy éves pejmenje, Sperbers Bruder nyerte meg.

ELŐKELŐ VILÁG

Szerkeszti és kiadja: LENGYEL GIZELLA.

Erzsébet.

Él, mert élteti a hí emlékezet.

Minél magasabbra száll fel a fényes nap, annál többen látják, annál megszere veti világát.

Minél távolabb esik tőlünk elhunyt jeleseink halálának esztendeje, annál több szívből fakad érte sóhaj.

Ugy látszik, hogy a szellemvilág törvényei merőben ellentétesek az anyagvilág törvényeivel. Itt a közelség időben és térben az erőnek nagyobb hatást ad, amott, a távolság sokszorosítja a veszteség fölött érzett fájdalmat.

* * *

— És kutatok fürkésző elmémrel a nagy távolságban; lapozgatom nemzetem történetét, hogy keressek a mi megdicsőült Nagyasszonyunkhoz hasonló alakot, egy védangyalt az Árpádok családjában, hiszen annyi szentélet emléke maradt fenn köztünk — de nem találtam egyet sem, a kinek jószágos keze annyi sebet gyógyított volna be a magyar nemzet testén, mint az ő áldott kicsiny kezei.

* * *

Szívemet is hiába csitítgatom én . . . Meg-megérint valami csodás ihlet s mintha bizonyos kéz simítaná végig, mikor a gond és bánat összeszorítják fáradt szívemet, úgy oszladozik a félelem sötét alakja lelke előtt s nem tudom hogyan, miért; de ilyenkor mindig az Ő fönséges szellemalakja lebeg képzeletem előtt. Mintha Ő oszlatta volna el a bánatot szívemről!

Csoda-e aztán, ha ébren, ha félálomban, ha sokszor emlegetem áldólag nevét és róla gondolkozván, mindig úgy áll előttem, hogy, amint ezer év alatt ő volt a legjobb királynénk, úgy fog élni még ezer és ezer éven túl is emléke, mint a kinél szeretettebb Nagyasszonyunk soha sem lesz többet.

Boldogok vagyunk, hogy őt láttuk, köztünk élt.

* * *

De talán nem is fogják hinni, hogy itt élt köztünk, Magyarországon; s mi az Ő nagy lelkét megértettük.

Azt fogják mondani, hogy a mai kor alkotásai, emlékezetére szánt művek nem fejezik ki az ő fönséges szellemét, magasan járó gondolkodását. Csupa sablón éppen annak emlékezetére szánt műalkotások, a ki maga volt a sablónnak legnagyobb ellensége.

Az Ő életében emelték a kaszárnyaszerű királyi palotát és a felpiperézett országházat, az iszapos Duna hullámaiba befojtva falazatát szabad tér nélkül. Az Ő halála emlékére — fogják mondani a történetírók — aztán emeltek egy pár ezer szobrot, néhány kápolnát és templomot, amelyek mind olyan sablonos ideák megvalósításai, hogy azok világosan bizonyítják, miszerint kortársai nem értették meg a bajor Lajos lovagias nővérenek fönséges lelkét, költői kedélyét, fejedelmi műérzékét.

Bajorország regényes pontjaira fényes várkastélyokat épített Lajos király . . . örökre emléke marad e kövekben az ő lelkének. Mi fogja hirdetni emlékét Nagyasszonyunk hatalmas, költői lelkének a szép magyar földön?

Magyarország legnagyobb élő költőjéhez, költőkirályához intézzük szavunkat, hódolattal, tisztelettel.

Lehetetlen volna-e, ha Visegrád városát felépítené a nemzet nagy királynénk emlékezetére, ha varázsszavával ő fordúlna hálás nemzetéhez?

Æ király háza.

Budapest belvárosa nemcsak megszépül, de előkelősége is emelkedni fog.

Akár kereskedelmét, akár forgalmasságát illetőleg hatalmas lendületet vesz, mert az új hidak, a melyek a közlekedést erre irányítják, a kereskedelem természetes kirakattá teszik, annál is inkább, mert ez folyománya az eddigi fejlődésnek.

Semmi szükség arra, hogy olyannyira merkantilissá ridegüdjön, mint a londoni city; mert a mi viszonyaink egészen mást igényelnek.

A belváros csak úgy lehet, a minnek lennie kell: a főváros szíve, ha abban a közelet minden szála összefut s minden téren a kiválóság, az előkelőség jellemezze.

Az idegen, a ki ide jön, előre tudja, vagy legalább is mindjárt észrevegye, hogy a mit hazánk és a külföld ipara produkál, abból minőségre, izlésre a legjobbakat gazdag választékban itt találja fölhalmozva, a hol tehát lehet is, tanácsos is vásárolni, mert a kereskedelem szilárd alapokon és szolid elveken nyugszik.

Itt kell összpontosulnia a pénzforgalomnak, a hitel különböző intézeteinek, mert ezeknek a csoportos sorakozása nemcsak a tájékozást könnyíti meg, hanem szembeötlőleg s imponálólag tünteti föl az ország gazdagságát.

Kell, hogy itt maradjon a székesfőváros közigazgatási szervezete a magyar metropolist méltón representáló hatalmas épületben, a hol megfelelő elhelyezést találjon a város kormányzatának minden ága. Ez lesz a főváros központi jellegének látható kifejezése és állandó biztosítéka, ez teszi a polgári élet fórumává, ez lesz megkülönböztető díszévé, a mely kegyeletos érzelmeket ébreszt iránta, a mely annál erősebb, a polgári érületre annál termékenyítőbb lesz, mentől régibb multon alapul.

A mint eddig is volt, ezután is a társasélet góczpontjának kell lennie. Szerencse, hogy kezdet óta az arisztokrácia és az előkelő polgárság klubélete itt fogant meg, sőt a politikai tényezőket is ide csatolják a hagyományok.

De ez még nem minden. A belvárosban kell a szellemi, az irodalmi, tudományos és művészi élet különböző nemeinek és elemeinek egymásra találniok. A mult ebben is hatalmas, megingathatlan alapokat hagyott örökül a jövőnek. Itt van a M. T. Akadémia, az egyetem, sőt képzőművészetünk fiatal, de erősen fejlődő társasága is itt ütötte föl a sátorát.

Az előkelő öspolgárság, a megállapodottak állóhelye is legyen a belváros, hogy ennek utcai élete, külső hullámmása mintegy csoportosítva mutassa a magyar civilizáció előkelőségét az idegenek előtt.

És hogy ez fokozottabban lesz meg a jövőben, mint eddig volt, abban sokat köszönhetünk az uralkodóháznak, különösen felséges királyunk szeretetteljes gondosságának.

József főherczeg fenséges neje járt elő jó példával, a ki a belváros lebontott részén pompás palotát épített, a mely nemsokára már készen is lesz.

Most pedig királyunk örvendeztette meg a nemzetet azzal az elhatározással, hogy a belváros legszebb pontján, a kuria helyén az uralkodóház családi alapítványa tulajdonául nagy palotát épített.

A palota egyelőre bérházul fog szolgálni, de bármikor szolgálhat az uralkodóház igényeinek is, ha a körülmények változása folytán ennek szüksége állana elő.

A palota azonban mindenképpen növeli a belváros előkelőségét s Budapest rezidencia jellegét; mert azt mutatja s az idegenekkel is megérteti, hogy királyunk igazán magyar király s teljesen itthon, köztünk van.

A mikor tehát hálás köszönettel üdvözljük felséges királyunkat hozzánk való hajlandóságának ezért az újabb jeléért, egyúttal annak a kívánalomnak is kifejezést kell adnunk, hogy a székesfőváros siettesse a belváros rendezését és kiépítését, hogy mielőbb teljes díszben álljon Budapest e legrégebb, legelőkelőbb része, a hol immár a királyi család is háziúr.

Siettesék a Kossuth Lajos-utca kiépítését a Dunáig, valamint az új hídter rendezését és építését is, hogy a híd fölavatásakor ez is készen állhasson. Így bizonyára örömmel, büszkén gondol majd királyunk arra, hogy az ő családja belvárosi háziúr.

Ámde, hogy ezt elérhessük, a magisztrátusnak nagy kérdéseket kell gyorsan és jól megoldani.

Ez a belvárosi plébánia-templom, a végleges városháza s az új nemzeti színház építése.

A belvárosi templomot, mint Árpádkori emléket .neg kellene menteni. E végből kívánatos volna az eltolása. Tegyenek tehát kísérletet az épület-eltolással a mester-utcai iskolánál. Ha ott sikerrel jár a kísérlet, alkalmazzák a belvárosi templomnál is.

A nemzeti színházat okvetlenül a belvárosba kell vinni, még pedig ennek is a központjába, oda a „király háza“ környékére; ezért a városnak semmiféle áldozattól sem szabad visszariadnia.

Halogatásnak nincs helye a végleges városháza megépítésénél sem, valamint a kicsinyeskedés, takarékoskodási láz is csorbítaná ennek a megoldásánál a belváros sikerült újraépítését.

A belváros szépsége, a Kossuth Lajos-utca perspektívája még azt is megkivánja, hogy a királynak a pályaházhoz vezető útról a Rókus mielőbb leromboltassék s ennek a külső részén levő, a szabályzási vonalba eső s a járókelők biztonságát veszélyeztető ház is mielőbb eltűnjék.

Reméljük, hogy a főváros most már kétszeres buzgalommal iparkodik, hogy ezeknek az elodázhatlan feladatoknak mielőbb sikeresen megfeleljen.

Yirradjon már!

Irta: gróf Bethlen Julia.

Bimbaja lesz minden fának,
A madárnak fészke;
Fecske, gólya, jönnek-mennek,
Csak te nem jössz mégse.

A sírodba, koporsódba
Nem hat le a könnyű,
És én mégis várlak, hívlak;
Szörnyű élet, szörnyű!

Mintha bolygó lelked volnék,
Ugy kísértek, járok;
A megváltó kakasszóra
Jaj, beh régen várok!

Májusi mámor.

Valamikor régen, igen szép tavaszi delutánon, — arról a vén számárról, a ki máma itten üldögél az íróasztala mellett — egy kis leány azt jósolta, hogy mindéig boldog ember léssen addig, amíg a szerelmes nótákat fogja a világon a legszebb dolgoknak tartani . . . Ó, behúnyom a szemem! Vajjon mindig én vagyok-e még itt, a kinek ama kisleány jósolt? A szerelmes nótákat ma is szívesen olvasom, de dúdolgatni már nem tudok, — és szeretném megkérdezni azt a kis leányt, ha még meg van valahol, hogy nincsen-e szebb dolog a földön a szerelmes nótánál? — — Gyermekség. Elmúlt és minden elmúlik; ha maradt valami, az oly igen kevés, hogy a szíve belefájdul az embernek, hogy valamikor mennyi temérdek sok minden volt abból, a mi máma már nincsen meg: ifjúság, jókedv és örömök. Kedves . . . ha jól emlékszem, Júliának hívták, — tehát, kedves Juliska, ha maga ezen sorokat valahol olvassa: tegye a szívére a kezét, — én még mindig a régi vagyok, bár vén számár vagyok legtöbbször, de most nem: egy nagy nyárfá alatt fekszem a zöld fűben és magára gondolok, a szerelmes nótákra, az egész elmerült szép világra.

* * *

Én nem mondom el most, hogy kerültem ide, ez alá a nagy nyárfá alá. Tán ott sem vagyok, hanem az íróasztalomnál körmölök és egy félóra multán rám csenget a szedőember, — nem, de mégis inkább a nyárfá alatt vagyok és májusi mámorban

hajtom le a fejem. Éppen így volt mindig. A mióta emlékszem: mindig. Semmi sem volt a nagy világon, csak ez a nagy kert az ő csodálatos, susogó jejenyefáival, aranyos kanadáival és a barackfán a rígó füttyülgetett. A rígófüty a délutáni csöndességben messzire hallatszik, olyan messzire, hogy tán még maga is meghallja valahol, kis Fűredi Juliska, a ki az én barátnóm volt májusban. Vagyis hogy Erzsike hugomé, de én, bár garabonciás betyár voltam: már akkor is vonzódtam a női szoknyácskákhoz és sokszor megkergettem a leányiskola növendékeit. Van egy fakó fotografiám abból az időből, a hol az anyácskám mellett ülök, illedelmesen és komolyan, rövidnadrágos férfiaságom teljében és a kezemmel velozcipédre nehezedelem, mint komoly férfiúhoz illik. Hány éves voltam, nem tudom! Nem is akarom tudni. Ifjú szarvasbak valék, a melyik öklelődzött és szomorkodott is sokszor, mert Fűredi Juliska inkább szeretett a babájával játszani, mint véle.

Való, hogy Juliska volt az első szerelmem. Az ő kék, nevető szeme, szöske haja és mosolygása még ideérik a messzeségből; és a simogatását is érzem, a mint akkor símogatot, mikor a nagy nyárfáról leestem és a fübe pottyanva, megsebesült hősként viselkedtem.

Nőttünk; Juliska is. És az is májusban történt, — való, hogy májusban, mert hiszen minden akkor történik, a mire emlékezni lehet, — úgy térden állva szerelmet vallottam Juliskának.

Ó, ti okos, bátor, erős lányok! A férfiú tizenkét esztendő korában még moczcanni is alig merészkedik a szíve táján és kedveli a titkos cigarettázást, nemkülönben a haboskávét és egyéb jókat, — de a hölgyecskék már a világba tekintgetnek és válszólnak a szerelmes levelekre, a melyeket Bokszer, a vén és goromba Bokszer bácsi, a leányiskola pedellusa csempészett be néhány szivarok fejében. A vén és goromba Bokszer tán át sem adta a leveleket, a melyekkel megbíztuk őtet, de alkonyattal, a mikor az udvart söpörgette a leányiskolában, mindig volt valami kellemes üzenete, a mik szivarokba kerültek. Titokzatos szemhunyorítások között, óh hányszor súgta a fülembe a vén betyár, a mint a söprögetést abbahagyta egy percze:

— A kisasszony tiszteli és ezerszer csókolja. Szereti az úrfit a kisasszony, az bizonyos, mert én tudom. Én, Bokszer.

Ó, hányszor akartam a bőrömből kiugrani. Bokszer ezen üzenetei nyomán és minden zsebpénzemet szivarokra költöttem.

Ma úgy gondolom, hogy Bokszer bácsi át sem adta a leveleket, a melyek kézbesítésével megbízott; a mit nagyon helyesen tett.

* * *

Tovább . . .

Behúnyom a szemem és mindent úgy érzek, mint akkor érezhettem, amikor nőtön-nőttem és sorban megbirkóztam Titus Liviussal, a kemény Tukididessszel és a komoly Xenophon úrral. Sallusztiusz gyötört és a tavaszi alkonyaton írásbeli feladatokat kellett végezni. Némely szekundák még ma is sajognak . . . és ezalatt a nyárfá, a nagy, rezgő, árnyékos nyárfá szerelmesen susogott a kert sarkában és komolyan nézegette, hogyan szomorkodik alatta egy kis diák, akinek a szívében Petrarca szonettjei bonganak-csengenek, sőt a pajkos Bocaccio is ezekben az időkbén tette álmatlanná némely tavaszi éjszakáimat.

De azt hiszem, ez így volt mindnyájunkkal és a májusi mámor is közös, ha egy régi nagy-nagy nyárfára akadunk a kert sarkában, amelyik alatt a zöld fű selymes és hívogató! Csak Fűredi Juliskát nem engedem másnak. Az enyém volt e kis hölgy, aki bearanyozta gyermekálmaim égét. Mintha most is rózsapiros volna az ég nyugat felé és a mély kék levegőben szerelmes nóták járkálnának, hasonlóan a szálló madarakhoz. A fa derekán egy fáradt pillangó sütteti a szárnyait. Egykor ráborítottam volna a kalapomat, most csak nézni tudom és gyönyörködöm benne, mint a vén ember, ha ifjú emlékein elmereng.

Krúdy Gyula.

Keveset kívánj az emberektől, ha azt akarod, hogy szeretessél.

A vallásos érzelem oly megnyugtató erejű, hogy mennyei adománynak tekintheti az azt, a ki bírja.

„Titkolt dalok“-ból.

Irta: Füzy Antal.

Most kezdem csak megbecsülni
A szemem,
Hogy téged láthatlak vele
Kedvesem.

Hej! de jó, hogy fülem is van
Angyalom,
Hogy a te édes hangodat
Hallhatom.

Tisztelettel nézegetem
Kezemet,
Mert foghatja a te puha
Kezedet.

És mért adta a jó Isten
A lábat,
Ha nem azért, hogy járhassak
Utánad?

Hát ennek a bohó szívnek
Mi dolga?
— Hogy örökké a nevedet
Dobogja.

Csak egy dolog gyötör unos-
Untalan,
Valaminek, valaminek
Hija van.

Én istenem, csupán egyet
Hadd kérdek,
A mit a magam eszével
Nem értek:

Mért alkottad az ajkamat
Istenem,
Ha már annak semmi hasznát
Nem veszem?

In sanitate felicitas.

Ruhámról a port veregettem. Nem az utiport, ezt meg szoktam, a börtön porát.
Lipótvárt látogattam meg.

Sokféle por van a világon. Attól, a melyek csillogó atomai a nap sugarain táncolnak be szobánk homályába, az iskola és út porától a pókháló poráig, a mely minden földi nagyságnak örökös szemfedője.

Minden por között legirtózatóbb a börtön pora, ezzel még a puszkapor sem vetekedik; mert a puszkapor csak gyilkol, de a börtönpor emészt.

Az emberek, a kiket élve temetetten, ettől a portól szennyesen láttam, olybá tündek föl sápadt lézengő alakjukkal, mint az olyan árnyak, a kik maguk ették meg önnön testüket.

A bűn mindig kettős. Bűne annak, a ki elkövette s bűne annak a társadalomnak, a mely azt megtorolta. A börtön nem egyéb mint gonoszsággá, borzalommá kövült emberi gyarlóság.

Szinte szájalommal tekintetem *Schober* Ernőre, erre a rendkívül nemeslelkű, kedves, finom modoru úrra, a ki a törvényhozás terméből ide, Lipótvárra jött földi purgátornak.

Annyi ész és szív, a mennyi benne van, nem fárad-e hiába? Én csak egyet tudok, az imádságot: „Et venos inducas in tentationem!”

Csoda-e ha a börtön porát borzongva vertem le magamról a *galgóczi várkastély* kapujánál.

Amott csupa szenvedés és hitványság ijesztett, emitt annyi dicsőség és nagyság emléke fogadott.

Az ősrégi *Erdődy*-nemzetség e fejedelmi fészken zászló lobogott: ősei otthonában tartózkodik a *grófi család*.

Nem üdvözölhettem őket, mert éppen hatalmas dominiumaik számadásaival voltak elfoglalva.

Mint hogy sokáig nem időzhettem, a várkastély ifju lelkése úgy futtában szives volt megmutatni a két emeletes, óriási parkra támaszkodó vár néhány nevezetességét. Több kincseket érő műremeket az olasz festészet aranykorából, Tizián Veronese, Leonardo di Vinci, Veronese és mások örökös valóra varázsolt álmait, méltó keretűl az *Erdődy grófok* hajdani, ma sem homályosuló fenyének.

Pedig milyen hamar múlik minden ezen a mulandó világon!

Lám, ott az a szép művü aranyos szán, a melyen *Erdődy gróf* a világ urát, nagy *Napoleont* szánkázta meg Bécsben a mátkájával, *Ferencz* császár ifju leányával.

A szán ép, csillogó ma is s én mégis észrevettem rajta minden földi nagyság ama bizonyos szemfedőjének a porszeméit. Vanitatum vanitás!

Utam a kastélyból vissza Lipótvárig s onnan odáb *Pöstyénig*, az *Erdődy grófok* ez áldásos, nagyszerű intézményéig, olybá tűnt föl, mintha Kálvária lett volna, a hajdani nagyság és dicsőség, a mai szégyen és nyomor stációival.

Sóhajtvá, borongva szálltam ki *Pöstyénben*, a mely annyi szenvedő reménységének az utolsó stációja.

A kis Kárpátok enyhén lankásodó heglánczához simuló völgyben, a mély tekintetű Vág csillogó hajjaitól körül zsongot szigeten, pompás, százados hársak alá rejtöz paradicsom, ez *Pöstyén*.

Nem, több enél, valóságos templom, A ki nem tud hinni, jöjjön ide és megtanul.

A hársak fenséges boltozata alatt lépten-nyomon a Szent szűz szobra áll, a melyek előtt örökmécs lángol és gyertyák lobognak, a meggyógyultak hálájából s a gyógyulásért esengők reménységéből.

A szobrok előtt térdeplők ájtatoskodnak, nők és férfiak, öregek és ifjak, hangosan áldva és kérve a Boldogságos Anyát.

Soha nem érzett, jól eső megindultság vett erőt rajtam, a midőn az egyik imahelyen egy idegen matróna sirva és mosolyogva lépett hozzám, mindenképpen magyarázva, hogy őt az Egek Királynéjának jósága hosszú, kínos betegségéből megszabadította. Könyei sűrűn peregtek barázdás arczára s ajkai hangos hálálkodással áldották az Urat.

Mindenfelé szenvedő alakokkal találkoztam. Mankón vánszorgó fiatalok, alig csoszogó aggastyánok, kerekese székekben tolt tehetetlenek, nyomorék gyermekek s a szenvedők e roppant sokadalma még sem volt visszariasztó.

A reménység és hit sajátos enyhe ül itt az arcokon, úgy, hogy e tengernyi kín láttára nem facsarodik el szívünk, hanem inkább fölemelkedik.

Pöstyén nemcsak a testnek, hanem a léleknek is gyógyítóhelye.

Ilyen érzéssel barangoltam a fürdő gyönyörű parkjában s ezt a kellemes érzést szinte kéjessé fokozta az a megkülönböztetett előzékenység, a melylyel a fürdő bérlője és igazgatója, *Winter Lajos*, fogadott.

Igy fogadni csak az fogadhat, a kinek mélyebb szív és magasabb elme a tulajdona. Elragadtatásomat teljessé tette a fürdő pompája, kényelme, páratlan rendje és tisztasága.

A fürdők berendezése mintaszerű és káprázatosan fényes.

Vannak kád- medence- és iszap-fürdők zuhanykamrák és belégző-készülékek, sőt a Vág tiszta, hűs habjaiban pompás szabaduszoda is.

A remek *Ferencz József-fürdő* és a nagy gyógycsarnok, valamint a színikör körül a fürdő kitünő zenekarának andalító játéka mellett érdekes és elegáns sokaság hullámzott, vidáman társalogva Európa minden nyelvén. A magyar szó legritkább, mert hát honfitársaink külföldre mennek pénzt pocsékolni és meg nem gyógyulni.

A magyarság legkiválóbb alakja *Csáky* Kálmán gróf özvegye, a ki még alig típege, de nemsokára vidáman fog sétálni a hársak alatt. Ott van *Tisza* Kálmán gróf is.

A sétálók tiszteletteljes udvariassággal engedtek utat egy athléta-termetű, tuhutumi szakállú, ősz úrnak, a ki egy megnyerő külsejű ifju kíséretében nyájas arczzal, alig biccentve, bot nélkül járkált.

Molnárszürke ruhája, egyszerű vadászkalapja nem árulná el, hogy a *toskánai* főherczeg és a *fia*, a ki főhadnagy a hadseregben, ez a barátságos tekintetű két úr.

Engem ugyancsak megnéztek, különösen az őket követő udvari marsal, a mikor nyomukban, gyors léptekkel mentem én is a hotelbe, hogy szállásomra térjek. Ez nem volt könnyű, mert a sötét folyosón bajos volt kivennem, hogy melyik a 26-os.

A két főherczeget a vendégek megkülönböztetett érdeklődéssel veszik körül, a mi nem is csoda, mert nem új alakjai Pöstyénnek, a hol otthonosan érzik magukat.

Tavaly is ott voltak s az öreg főherczeg hálásan említi, hogy súlyos bajából kigyógyult. Most utókúrán van.

Az ifju főherczeg kedves és vidám, a társaságba örömet elegendik s ott csöppet sem feszélyező: Az öreg fenséges úr udvariassága határt nem ismerő.

Ezt jellemzi a főherczeg megérkezése. A pályaudvaron a fürdőigazgatósága és az uradalom intézősége födetlen fővel fogadja. A mint a főherczeg így látja az urakat, ő is leveszi a magáét, a mi, minthogy ő fenségének vajmi gyér fürtei vannak, fölöttét b nyugtalanította a pöstyéni vendégek teljhatalmú szigorú őreit: *dr. Fodort*, a tudós főorvost és *Wintert*, a mindenkiért szereretettel aggódó igazgatót.

Mit csináljanak? *Winter* fölhalálja magát: az etiugettenél drágább az egészség! és — fölcsapta a kalapját.

Erre a főherczeg is fejébe nyomta a magáét és mosolyogva szól: Köszönöm! Ha kopasz vagyok is, udvariasságom nem engedheti, hogy a kalapom föntartsam, a mikor az urak süvegelve állanak.

Sok kedves epizód, érdekes tapasztalatom van még, a mikről számot kéne adnom; de int az óra bucsuzóra.

Mit mondjak még *Pöstyénről*, a melyről egész nyáron át, sőt még télen át is érdeklőleg cseveghetnek, mert hát *Pöstyén* egész éven át nyitva áll a szenvedők részére.

Nem részletezek semmit, csak még azt, hogy ez a világ legjutányosabb fürdője, a hol, például, teljes ellátás (szállás, fürdő, étkezés) egy napra 2—3 frtért is kapható; sőt még luxus-helyei sem drágák, mert, például legelegánsabb éttermében is csak 65 kr. egy rántott csirke és minő!

Még csak ezt akarom kiemelni, hogy *Pöstyén* az emberszeretett fürdője, a mely áldásait nemcsak a vagyonosoknak tartogatja, hanem a szegényeknek is osztogatja.

Winter Sándor fennkölt gondolkodását, emberbaráti érzületét örök emlékként hirdeti a „*Munkának*“ emelt épület, a melyben a szegény munkásember 67 kr-ért részeseül teljes ellátásban.

Éppen estelinél ültek a munkásház lakói. Borjuvesést és salátát falatoztak jóízűen. Nagy kedvem támadt, hogy közéjük telepedjem, oly ingerlő volt az étel színe és szaga.

A nemes szív dícséretére gyöngé a szó, azért nem is fecsérlem. Itt láttam, hogy az igazi jószág jutalma el nem marad. Igazán megható volt látni azt a hálás szeretetett, azt a rajongó tiszteletett, melylyel az életnek, az egészségnek megmentett szegény munkások az ő jóltevőjüket, a fürdő bérlő-igazgatóját üdvözölték.

Igen bizony, édes magyarom, Pöstyénbe azért is érdemes eljönni, mert itt azt is megtanulhatod, hogy mit tesz és hogyan kell jót tenni.

Vagy éppen ezt nem akarod? éppen ez elől menekülsz idegenbe?

Hm! az idegenek pedig ide menekülnek és itt gyógyulást találnak. Ide jött *Christich* Milán, szerbia minisztere is mankóval. Mankó nélkül ment el s most örök emlékül ott függ a múzeumban. Ott lóg *Ahmed Sedki* effendie is s még sok kis és nagy potentáté, a ki nyomorékon jött s egészségesen ment el Pöstyénből, örömmel tapasztalva, hogy az egészség csakugyan boldogság.

Eddig 900 fürdővendég van Pöstyénben, még vannak üres szobák, a ki tehát meg akar gyógyulni, siessen ide.

Meggyógyulni, egészségesnek lenni ki ne akarna!

„In sanitate felicitás“ „egészségben a boldogság!“

Ha nem boldog a magyar, azért van, mert nem egészséges; legyünk tehát egészségesek, hadd éljen a nemzet, hadd éljen a haza!

Lengyel Gizella.

Csalódások.*

Irta: Szathmáry Zoltán.

I.

Hívták az öregek, hát haza jött. Azt mondotta csak, hogy nagyon fáradt, pedig az anyja betegnek hitte.

Halovány volt az arcza, sárga, mint a hulló levél, mint a színehagyott rózsza.

Elébe ment a két öreg a vasúthoz, kocsival.

Az apja morgott is az asszonyra, hogy jobb ha otthon marad, meg hogy ne is bízza a konyhát másra. De az öreg asszony — a mit már régen nem tett az urával — még vissza is felelt.

Dehogy is maradna otthon, azt akarja, hogy amint kiszáll a fia a vasuti kocsiból, egyenesen ő reá essék a tekintete.

Napokkal ezelőtt készültek már a fiú fogadtatására.

Ez a fogadtatás pedig mégis nagyon rosszul sikerült.

Kádár Laczi mikor kiszállt a kocsiból, majdnem megijesztette az apját is, meg az anyját is. Mind a ketten azt gondolták, hogy halálos beteg.

A fiú odaölelte mind a kettőjüket a keblére.

Sokáig ölelte, különösen az anyját. A hosszú csókban majd elfúlt a lélegzete az öreg asszonynak.

Az asszony meg a fiú sírtak is egy sort, de még az apjuk szemében is ott csillogott egy-két könnycsepp.

Elfordult, hogy ne lássák.

Az úton a két öreg egymásra nézett. Sok időt leéltek már együtt, olvasni tudtak egymás tekintetéből.

Mind a ketten arra gondoltak, hogy mi lelhetette ezt a fiút?

Alig szólt egy pár szót, látszott, hogy nehezebbre esik a beszéd. Csak szorongatta, csókolgatta az anyja kezét.

Az öreg Kádár megcsóválta a fejét egypárszor az úton.

Valami baja van a fiúnak, bizonyos, hogy baja van.

Mikor megkérdezték tőle, csak azt mondta, hogy fáradt. Otthon meg alig nyúlt ételhez, italhoz, pedig az anyja átsődítette az egész rokonságot, szomszédságot.

Az öregek még jóformán akkor kezdtek a poharazáshoz, mikor Kádár Laczi oda sugta az anyjának, hogy vesse fel a szobájában az ágyat.

Olyan szomorú lett az öreg jó asszony, úgy belejajdult a szívébe. De azért nem szólt a fiának semmit, nem ellenkezett vele.

Megsimogatta a fiút, elsímitotta a leomló göndör fürtöket a homlokáról. Érezte, hogy forró, verejtékes a homloka.

Erre azután eszébe jutott valami s még szomorúbb lett.

Eszébe jutott, hogy mikor még mint csintalan gyermeknek, valamikor régen szinte így simogatta a homlokát, sokszor forrónak, lázasnak találta. Szilaj játékbán kifáradva, kimelegedve, nem egyszer aludt el Laczi az ölében.

Erre lett még csak szomorúbb, éppen erre . . .

Milyen élénk, beszédes volt a gyermek, milyen vidám, kedélyes később a gyermek-ifjú. Nem régen, csak még két éve is, hogy elévődött a Halmi Piroskával.

Halmi Piroska ott volt pedig most is.

Pirúlva, szemlesütve intézett pár szót Kádár Laczihoz. Az meg olyan közönyösen válaszoltatott rá.

Később Kádár Laczi eltűnt az anyjával.

Először senki sem vette észre, csak Piroska, az sem szólt semmit, csak olyan szótalan lett, úgy elborult a lelke . . .

Azután, mikor később kérdezte valaki, mondotta az anyja, hogy lefeküdt, fáradt, talán beteg is.

II.

Másnap estefelé átjött Halmi Piroska, Kádár Laczi kint ült az udvaron az akác-zosban.

Azután lesétáltak a kertbe.

* Mutatvány szerzőnek »Dolorosa« című könyvéből.

Laczi megfogta a leány kezét. Az nem húzta vissza. Hiszen bátran tehetta: Laczi unokatestvére volt.

A fiú szólalt meg először. Ott legeltette szemét a leányon, kinek kidagadt formás keble a fűző felett:

— Szép leány lett belőled Piroska, nagy leány . . . Két éve még ki is gondolta volna ezt.

A leány egészen oda simúl hozzá! Gömbölyű válla odaért a fiú karjához s álmadozva jártatta körül tekintetét a kertben.

— Két éve, mikor utoljára jártunk itt — folytatta a fiú. — Éppen ilyen volt a kert, ugyan ilyen. Talán még be se forrt a nagy körtefa kérge, a melyikre kötelet kötöttünk hintának. Szeretsz még hintázni Piroska!? Hiszen már nagy leány vagy, igazad van, nem neked való már a játék. Szép leány lett belőled. Sokat változtál. De lásd a kert még a régi, itt nem változott semmi.

— Talán ott a ribiszkebokor nőtt valamivel nagyobbra. A ribiszkebokor, mely alatt oly édes ozsonnákat csaptunk. Ott az őszi barackfa alatt virágjában a pitypang, éppen mint akkor, mikor még te úgy hívtad férfi hűség. Nem kötünk már lánczot a szárából. Nagy leány lettél Piroska, nagy leány, nem neked való már a játék.

— Majd ha észre válik az idő, elnyílik a pitypang sárga virága s nem lesz belőle már csak selyem-pihe, — akkor Piroska majd jusson eszedbe, hogy nekem volt igazam, mikor azt állítottam, hogy női hűségnek kellene hívnod inkább . . .

A leány rázta a fejét, csak rázta dévajúl. A férfi pedig beszélt tovább, mintha nem is venné észre maga mellett a leányt. Mintha nem is ahhoz beszélne, csak úgy világgá: a kertnek, a körtefának, a nagy mindenségnek.

— Asszony hűségnek kellene hívni. Olyan a pitypang selymes pihéje, mint az asszony lelke. Csak egy lehetet kell s összetörök. Elszáll a pihe messze-messze, hiába kívánczik az ember utána, szél játéka lesz.

Azután a csendes rezignáció hangján folytatta tovább.

— Minden olyan itt most, mint két évvel ezelőtt, csak mi ketten nem vagyunk olyanok.

— A pázsit most is oly hosszú, selymes szálát eresztett, mint akkor, mikor csokrot kötöttünk a szárából, a vadrózsa is tele van bimbóval, mint akkor, mikor te szakítottál róla nekem s megvérezted a kezéd.

A leány önkénytelenül nyúlt a rózsa után. Talán szakítani akart az ifjúnak.

Az nem vette észre szándékát, hanem megfogta a leány kinyújtott karját.

— Hanem te nagyot változtál Piroska, csak most látom, milyen szép vagy. Te vagy a legszebb ezen a környéken, te vagy a falú rózsája. Bizonyosan szépnek talál más is. A legény emberek járnak utánad bizonyára!?

A leány piros lett, mint a frissen szakasztott rózsa. A fiú valahogyan mosolygott, de talán maga sem tudta, hogy mosolyog:

— Anyánk beszélt valamit rólad Piroska, hogy az ügyvéd járna is utánad . . .

— Na, ne titkolódz, nem szégyen az: szeretni, anyánk se nézi rossz szemmel a dolgot, az apád meg éppen szeretné is. — Nem szégyen szeretni Piroskám, csak aztán igazán szeress, csak egyszer az életben, de igazán.

— Bolondokat beszéltem a pitypangról, van hú asszony, van, csakhogy kevés. Te az leszél majd Piroska, te szép vagy, olyan a lelked, mint a harmat, tiszta, mint a friss hó.

A leánynak elborúlt az arca . . . Nem ilyennek képzelte ő a Laczi hazajövetelét. Másképp gondolta el, másról álmódott ő.

Síróra állott a szeme:

— Ne akarj Laczi engem bántani, nem szeretem az ügyvédet, hiába is akarja az apám, nem leszek én a felesége.

A fiú nem vette észre az előtörő könnycseppeket, mikor folytatta a leány:

— Tőled sem szép, hogy erőnek-erejével meg akarsz házasítani, az sem szép, hogy olyan bánatos vagy . . .

A fiú nem vett észre semmit.

Nem értett már ő azokból a szavakból semmit. Nem olvasott se könyvből, se a könyvből, se a leány szeméből, ő csak a magáét fujta, mintha valahova máshova beszélné — talán egész messze, túl a határon, oda abba a nagy városba, ahol egy szép asszony ki tudja mit csinál . . .

— Hát okos lány vagy Piroska, úgy tégy, a mint a szived érzi, azé légy, a kit szeretsz. — Az ügyvéd jó fiú, okos ember, van jövője, de ha nem szereted, ne légy az övé.

— Ne légy a felesége, mert úgy is kín volna az élet, azután megcsalnád.

— Az pedig bűn, nagy bűn Piroska. Én tudom, hogy az, hidd el.

Ekkor aztán megrezzent egy kicsit a fiú s halkán tette hozzá:

— Ne halgass rám Piroska, te úgy sem érted azt, a mit beszélek.

— Bolondokat hordok össze, ne figyelj rá.

Egy kicsit élesebb is lett a fiú hangja, a leány szive meg sajgott is, kitört a zokogás rajta.

— Ne beszélj olyan szomorúan Laczi. Nem megyek én férjhez soha. Ugyis minden késő.

A férfi gondolatja már megint másutt járt, csak az utolsó szót kapta meg a füle. Abba azután belekapaszkodott s ki tudja mire gondolt, mikor sóhajtotta:

— Késő, már minden nagyon késő...

A mocsár.

— Elbeszélés. —

Irta: G. Büttner Julia.

A lég telve volt nedves párázatokkal. A hol a park véget ért, a mocsaras, süppedékes talajon a télen át megfehéredett fűbokrok közt még felcsillogott a hóolvadáستól ott maradt víz.

Gonosz, kártékony miazmák szálltak fel onnan, ha a kora tavaszi nap lealkonyult. És behatoltak a park fái közé s elvitték oda is, amit télen át magában érelt a posvány: a lázak fertőzetét, a halált.

A park ura nem is enged senkinek errefelé járni az ő embereiből, sőt ez oldalra sűrű fenyőerdőt is ültetett örül, hogy az védje otthonát a mocsár orvtámadásaitól. A déli szél a falu felé is elhajtja a posványos fertő gonosz lehelletét s az aztán behatol a szorosán együtt álló kis házakba.

Csendes tót nép lakik ott, mely mintha álmodt volna, meg sem mozdul, ha baj éri. Lassan gondolkodó, békés emberek, akik talán el sem hiszik, hogy az az álló, csöndes víz — ahonnan ők annyi nádat vághatnak — ártalmat hozhat rájuk.

Ha ősszel és tavasszal ellátogat onnan hozzájuk a halál, csöndesen fogadják s meghalnak, megnyugodva a megmásíthatatlanban.

— Ahogy az Isten akarja. Ahogy az Ur osztja.

A Viszoki Pável felesége is így halt meg két hét előtt, lelkébe csöndes megadásal s kezében szentelt gyertyával.

Temetés után Viszoki Pável fogta a kapát és ment irtani az ugarost az évelő gyomtól.

A vállára vetett kapa mellett ott volt a bánat is. Súlyosan nehezült rá s úgy lenyomta, meghajtotta a szálás embert, hogy nem tudta a fejét fölemelni. Azért nem is látta meg a park kerítése mellett a vele szembejövő földesurat.

Egykorúak voltak, de a gróf sokkal öregebbnek látszott.

Mikor a paraszt már átment, a gróf utána kiáltott:

— Te vagy az, Viszoki Pável?

Viszoki Pável megállt és levette a kalapját.

— Miért nem akartok ti beleegyezni, hogy ezt a posványt végre lecsapoltathassam? — szólt haragos hangon a gróf.

— Én beleegyeztem — felelt Pável lassan.

— Mind azt mondjátok, ha egyenként kérdezlek, együtt meg ellene vagytok.

— Hát már az úgy van — bólintott rá a szomorú paraszt — hogy egyenként meglódulunk, de együtt kővé leszünk. Mindenki megtenné maga, de a többi előtt szégyel a szóra hajlani.

— Hisz a ti hasznatok lenne! Hányat ölt meg már közületek ennek a posványnak mérges a levegője? Még férfit is, hát még gyenge gyermeket és asszonyt! Hisz most a te feleséged halálát is az okozta.

Viszoki Pável szeméből kicsordult a könny. Nagy, kérges kezefejével letörülte.

— Ki tudná azt? Senki se tudja, miért hal meg. Eljött az órája, mint a hogy mindennek eljön az órája. Most annak kellett meglenni, hogy árva legyenek a

gyermekeimmel. Es ha így magam nem bírom a terhet, az én vállaimról is leveszik. Hadd hordja más.

— Ki hordaná a te keresztet Pável? Azt mindenkinek magának kell viselni.

— Hisz viselem. De meddig viselhetem?

— Az ember sokat elbir, Pável, sokkal többet.

— Többet? Mi több a halálnál?

— Mi több? Ha feleségeddel elmentél volna a világba s egyedül jönnél vissza.

— Hogyan? Hol maradt volna az asszony? Kinél? A világban nem volt senkije.

A szülei is itt voltak, a gyermekei is. Ha csak a gonosznál nem.

— No igen, Pável. Gondold meg: hát ha a gonosznál lenne? Tudnád, hogy a gonosznál van. Nem volna az rosszabb? De mennyivel rosszabb volna, minthogy most a koporsóját láttad!

A paraszt lassan fölemelte fejét s szomorú tekintete is fölemelkedett egész a gróf arczáig. És látta, hogy az erős, gazdag, hatalmas férfi csak úgy meg van törve, mint ő.

Egyszerre eszébe jutott, hogy a gróf egyedül tért vissza. A grófnőről nem tudtak semmit. Csak a gyermekek jöttek haza az atyjukkal.

Viszoki Pável meglógatta fejét, szemeit elfordította s messze elnézett az erdő felé.

— Akinek hogy osztja az Ur. Egynek így, másnak úgy. De mindenki azt hiszi, hogy az övé a nehezebb. Pedig a ki él, az meg nem halt és a legrosszabb, ha előttünk hal meg az asszony.

— Nem az a legrosszabb Pável. De az, ha látod őt mással nevetni rajtad. Ha úgy néz reád, mintha ellensége lettél volna s nem hordtad volna tenyereden. Rád néz haraggal, gyűlölettel és úgy szól: most megmondom neked, hogy sohasem akartalak. Itt hagylak másért, azért, aki mindig a szeretőm volt. Lásd, Pável, ez nagyobb a halálnál, nagyobb, mintha te magad halnál meg.

Viszoki Pável megint csak ránézett a grófra, annak keservesen szomorú arczára. Aztán ismét elfordította tekintetét s messze-messze elnézett az erdő felé.

— Ha rossz lett volna a rosszal — kezdé aztán vontatott beszéddel — nem sajnálnám. Ha jó voltam hozzá és haragos szót sem adtam neki, hát nem is volt oka, hogy engem csuffá tegyen valami latorral. Miért búsúlnék hát én? Miért szenvednék utána?

— Nem sajnálnád azt sem, hogy most már sem a földön, sem az égben semmi közöd hozzá?

Pável a fejét rázta.

— A földön mért sajnálnám? És ha egyszer a gonoszszal élne, a gonoszszal halna is. Hogy kerülne az az Isten elé?

— Az Isten kegyelmes, Pável és megbocsát.

— Amit ellene vétkeznek, azt megbocsáthatja. De ha megölik az embert, hogy bocsáthatná meg azt?

— Megölik az embert?

— No igen. A rosszéletű megöli a hitestársát. Megöli és megeszi.

— Hogyan? — kérdé szórakozott szomorúsággal a gróf.

— Hogyan? Hát mint a rozsdá megeszi a vasat, úgy megeszi a más bűne a jó embert. Jobban, mintha maga vétkeznék. Jobban bánja.

— Jobban bánja — bólintott rá a gróf.

— Mint a száraz fű, ha levágják, nem lesz többé zöld, úgy nem lesz többé soha egész ember az olyan. Meg van ölte, hogy mást nem akarhat.

— Mert másnak már nem hisz és mindig csak arra gondol.

— Igen. Ugy járt Bila Hórán is, egy ember. Ismertem, mert egy keresztapánk volt, csak »krsztni«-nak hívtuk egymást, kereszttestvérenek. Igen, azzal úgy tett a felesége. Hanem ő nem várta meg, hogy a más bűne elemészsze és kiszáírtsa, mint a fát a kemény tél, hanem megölte mind a kettőt. Az asszonyt is, meg a legényt is.

A gróf elfordult, levette kalapját s kezével végigtörülte homlokát.

Viszoki Pável nem látta, mert mikor beszélt, csak a földet nézte.

— Azután? — kérdezte a gróf rekedtes hangon. Mit ért el vele? Könnyebben viselte? Nem bánkódott úgy?

Pável a fejét lógatta.

— Mi lett hát vele? — ismételte a gróf.

— Hogy mi? Hát bűnös lett. Olyan, mint azok ketten. Akkor meg azt gondolta: más azzal mit bajlódják, hogy őt faggassa, elítélje és felakasztsza azért a bűnéért. Felakasztotta hát magát. És azt meg már minek egy rossz asszonyért? Mert ha az Isten

küldi el a halált a legjobbért, ha az ilyen asszony után elmegy a férfi az Isten elé is, akkor azt nem veheti bűnnek sem az Isten, sem az ember.

Pável szeméből újra kicsordult a könny.

— Ne gondoldj ilyet, Pável — mondta csöndesen a gróf s a paraszt vállára tette kezét. — Nehéz keresztet viselnük. Talán a tied a nehezebb, de nem szabad ledobni. Az Isten nem engedi. A gyermekek miatt nem szabad megölni sem magunkat, sem más. Csak úgy legyen, a hogy az Ur akarja, a hogy Ő rendelte, Ő ítélte.

Viszoki Pável nagy keserves szomorúsággal mélyen lehajtotta fejét. Elfogadta az Ur ítéletét, melyet a gróf együtt mondott ki mindkettőjükre. Mert lám, hisz a hatalmas, gazdag főúrnak, ki kezét fog a királylyal, annak is meg kell hajolni az ítélet előtt csakúgy, mint neki, a szegény parasztnak. És mintha még az a kereszt, melyet a grófnak kell hordani, súlyosabb volna, mint az övé.

A gróf pedig már elindult a gyaloguton, de még visszaszólt.

— Ha kellene valami neked vagy a gyermekeknek... hány van?

— Őt. A legkisebb Zusa — Jézus Mária! — csak két esztendő!

Ezt Pável jajszóval mondta.

— Isten áldjon meg Pávell! Ha valami kell, csak hozzám jöjj — azzal a gróf gyorsan ment tovább a keskeny gyaloguton a mocsár mellett.

Ott, bár még nem alkonyodott, a fehér köd már mint a gyöngye füst mozgott a magas fák lábánál.

A gróf haraggal nézte.

— Mennyi veszély, mennyi bánat jön innen reájuk, még sem akarnak semmit elene tenni. Nem hiszik el a rosztól a rosszat. Lustán, vakon ellenkeznek a haszonnal a rosz mellett.

Egyszerre leütötte a fejét.

— Istenem! nem tesszük-e mi is éppen ezt? Mi, a társadalom legműveltebb része, a kik mindenben előljárunk? Mi éppen azt tesszük a lelki romlottsággal, az erkölcselenséggel. Éppen ily vakon, lustán, önfejűen hagyjuk erjedni mellettünk a bűnt s az éppen úgy megmérgez köztünk is férfit, nőt, gyermeket. Mi az élet magas és legmagasabb polczán éppen oly erőtlenek vagyunk az erkölcsi rosszal szemben. Vagy hozunk-e törvényt ellene? Mi is, mint e nép itt elmondhatjuk, hogy külön mindenki belátja, beismeri: mennyi veszélyt, gyászt, szerencsétlenséget hoz reánk a társadalom fertője, de egymás előtt szégyeljük védekezni ellene. Ha a társadalmi romlottság lehellete behatol a családba s megrontja azt, el kell temetni a férjnek nejét, gyermekeit, a kik csak neki haltak meg. Hanem a mocsár, az megmarad háborítlanul. És nekem is öt árvám maradt miatta. És én is azt mondom: Jézus Mária! a legkisebb csak két éves!

Æ hét története.

A király Raskovics Vendel vasvár-szombathelyi székeskáptalani kanonoknak a Szent Ábrahámról nevezett hebrónvölgyi címzetes apátságot adományozta; továbbá Kelemen István csehi-mindszenti esperes-plébánost, Baumgarten Ferencz királyfalvai esperes-plébánost és Vidos Lajos püspöki titkárt pedig a vasvár-szombathelyi székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

A király Verneda László fiumei kormányzósági segédhivatali főigazgatónak sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta.

A király Kazy Jánosnak, Bars megye főispánjának érdemei elismerésül a Lipóterend lovagkeresztjét adományozta.

A király dr. Áldor Adolf nagykárolyi főorvosnak és törvényes utódainak érdemei elismerésül a magyar nemességet »gyömrői« előnévvel díjmentesen adományozta.

Gizella és Mária Valeria főhercegnők a Nemzeti Múzeumnak ajándékozták a boldogult Erzsébet királynénak azt a díszöltönyét, a melyben a milleniumi ünnepek

alkalmával a képviselőház küldöttségét fogadta. Wlassics miniszter már át is vette a díszöltönyt Ferenczy Ida csillagkeresztes hölgytől s átadta a múzeumnak.

József királyi főherczeg ma egy hete Mármaros-Szigetre utazott a honvédség megvizsgálására. Kíséretében voltak: Clair altábornagy, kerületi parancsnok, Hardovszky dandárparancsnok, Ludmann ezredparancsnok, Bodnár István alezredes és Matyasovszky őrnagy.

A vonatonál Roszner báró főispán, a főherczeg házigazdája, Lator alispán és Serény polgármester fogadta. A pályaudvarból a megyeházához hajtatott. A város föl volt lobogózza. A polgárság, tűzoltók, dalosegyletek, az akna-szlatinai bányász zenekar közreműködésével faklyásmenetet rendeztek a főherczeg tiszteletére. Este szűkebb körű vacsora volt a főispán családjánál. Csütörtökön reggel a szlatinai fensíkon végignézte a honvéd zászlóalj gyakorlatát, melylyel teljesen meg volt elégedve. A esős idő miatt a kurzi vadászkastélyba való kirándulás elmaradt. Délben díszebédet tartottak a vármegyeház nagytermében. Délután a főherczeg Szatmára utazott, a hol Meszlényi püspök vendége volt. Másnap az ott állomásozó katonaság felett tartott szemlét. Pénteken Balla Kálmán adlátus kíséretében Nagyváradra érkezett az odavaló 4. honvéd gyalogezred megsemlélésére. A szemle után Schlauch Lőrincz bíboros püspök díszebédet adott a főherczeg tiszteletére, melyen Beóthy főispán, Bulyovszky polgármester és több főrangú tiszt vett részt. Délután a főherczeg a Püspök-fürdőbe kocsizott, hol megozsonnázott és este a nevét viselő 37. gyalogezred tisztikarával vacsorázott.

Szemle után Bndapestre utazott.

Vaszary Kolos a hét folyamán Kohl Medárd prelátus kíséretében Budapestről Balaton-Füredre utazik, hol augusztus közepéig szándékozik maradni. A herczegprimás ismét tanujelét adta nemes érzületének, midőn az esztergomi új kórház építésére ötven ezer koronát adott. S ezenkívül életfogytaig magára vállalta a kórház terhére fölveendő kölcsön kamatainak fizetését.

Schlauch Lőrincz kardinális, nagyváradi püspök Gyulára utazott. A főpapot a pályaudvarnál banderiummal fogadták és a városban Dutkay polgármester üdvözölte. Megemlítjük itt, hogy a bíboros püspök Benczur Gyulánál megrendelte életnagyságú arszképét, teljes bíboros díszben, a debreczeni kath. főgimnázium díszterme számára.

Bubics Zsigmond kassai püspök Eperjesre érkezett bérmálásra. A főtemplomnál Mandics Ede vezetése mellett Eperjes küldöttsége, Tahy József alispán vezetése mellett a megye küldöttsége, a római katolikus intézetek növendékei és ezrekre menő néptömeg várta a püspököt.

Hoyos Wenkheim Fülöp gróf nőül vette Donna Paoló Borghese herczegnőt. A fényes esküvő Lengyelen volt, mely ez alkalommal ünnepélyes díszet öltött.

Bajszai Vojnics István báró, Zombor és Baja városok főispánja Budapestre jött és a Bristol fogadóba szállt. Ebéd után vendégei társaságában lakására térendő a liftre álltak, hogy a második emeletre fölhuassák magukat. A gépezetet azonban egy félméterrel feljebb húzták s a kilépésnél a báró ezt nem vette észre, lebukot s jobb lábán csonttörést szenvedett. A beteget az Erzsébet kórházba szállították.

Bende Imre nyitrai püspök a Felső-Vadicson felállítandó r. kath. iskola költségeihez 2000 frttal járult.

Schusztér Konstantin váci püspök javuló félben van, de azért kénytelen még mindig az ágyat őrizni. Orvosai kilátásba helyezték, hogy a 83 éves főpap rövid idő alatt teljesen felgyógyul. Mióta beteg 20,000 frtot adott jótékony czélokra.

101

